
Kwaliteitsverslag Ikaros 2017

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
VOORWOORD	3
PROJECT IKAROS	4
DAIDALOS VZW	6
1 Kernprocessen	10
1.1 Onthaal van de gebruiker	10
1.3 Pedagogisch profiel.....	10
1.4 Afsluiting en nazorg	11
1.5 Gebruikersdossier	12
2 Resultaatgebieden	12
2.1 Cliëntresultaten	12
2.2 Medewerkersresultaten	20
2.3 Maatschappijresultaten	21
2.4 Eindresultaten.....	23
3 Reflecties & aandachtspunten / verbeterprojecten.....	24

VOORWOORD

Onze reis van 2016 heeft zich verder gezet in 2017. Zo hebben we onze wegen verder aangelegd door op onderzoek te gaan, te bevragen, te herstellen, te verbeteren en te vernieuwen.

Om deze stappen op een kwaliteitsvolle manier te kunnen zetten, zijn we gaan aankloppen bij verschillende collega's. Intern hebben we ons oor te luisteren gelegd bij de betrokken teams. Zowel inhoudelijk als organisatorisch werden verschillende thema's onderzocht en bevroegd. Vervolgens hebben we stappen gezet buiten onze muren naar lokale besturen, aanmelders en cliënten. Er werd samen kritisch nagedacht over de verdere uitwerking van het project. Als laatste stap werd er een forum gecreëerd om de interne en externe samenwerking bij elkaar te brengen.

We vinden het belangrijk om ons wegennet tijdig aan te pakken; dit betekent dat we proactief aan de slag zijn gegaan. Op sommige momenten hebben we doordacht en gestructureerd een voorontwerp gemaakt om de weg te asfalteren, op andere momenten zijn we van start gegaan met klinkers leggen en heeft het resultaat ons stof tot onderbouwing gegeven. In beide gevallen zijn we gestart met een verbeterde weg en zijn we tot een al dan niet afgewerkte weg gekomen.

Dank aan alle personen die mee hebben gebouwd aan onze vernieuwde wegen voor de samenwerking, hun gedrevenheid, inzet, loyaliteit, openheid, solidariteit en professionele toewijding.

Veel leesplezier!

PROJECT IKAROS

Inleiding

In dit kwaliteitsverslag willen we verschillende onderdelen van de werking van project Ikaros onderwerpen aan een kwaliteitscontrole. Dit omdat we de kaart willen blijven trekken van integrale kwaliteitszorg.

Op deze wijze kijken we naar het geheel van de werking en hebben we oog voor de interacties en verbindingen tussen de verschillende domeinen en werkingsjaren.

Exclusief voor de lokale besturen, die project Ikaros financieren, hebben we een overzicht van het proces weergegeven¹.

Situering van de organisatie

Project Ikaros is ingebed in Daidalos vzw. De Vlaamse overheid (Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) erkent Daidalos vzw als organisatie binnen Bijzondere Jeugdzorg voor het aanbod:

- Contextbegeleiding;
- Dagbegeleiding in groep;
- Contextbegeleiding in functie van crisis (Crisishulp aan Huis);
- Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen;
- Contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering.

Missie

Wij bieden aanklampende hulp aan kinderen en jongeren in en met hun brede context.

Vanuit de idee van samenredzaamheid streven we naar een optimale lokale samenwerking.

Op deze manier dragen we in crisissituaties bij aan de ontwikkelingskansen, de opvoeding en het welzijn van kwetsbare kinderen en jongeren. Zowel binnen de gezins-, school- als vrije tijdscontext. Samen met hun streven we naar een positieve verandering.

Onze hulpverlening kan enkel plaatsvinden als de leefsituatie voldoende veilig is.

We geloven in de krachten van iedere minderjarige en zijn context.

Door de financiële ondersteuning van lokale overheden kunnen we een maatschappelijke hulpverleningsopdracht waar maken.

¹ Zie bijlagen

Visie

Ikaros staat voor laagdrempelige, kortdurende, intensieve en mobiele hulp.

Deze hulp is mogelijk in Houthalen-Helchteren (6), Heusden-Zolder (2), Beringen (3) en Dilsen-Stokkem (1).

Er wordt methodisch gewerkt zodat het gezin situaties zelf in handen kan nemen en tot een voor hun werkbare oplossing kan komen. Dit met het oog op het verhogen van de zelfredzaamheid. De verantwoordelijkheid wordt in het gezin gelaten.

De volgende begrippen staan hierbij centraal.

- Emancipatorisch;
- Empowerment;
- Netwerking vanuit integrale benadering;
- Flexibiliteit van de gezinsmedewerker op inhoudelijk en praktisch vlak.

Elke situatie mag de situatie zijn, tenzij de veiligheid van het gezin in gevaar is.

‘Goed genoeg ouderschap’ staat centraal.

Ikaros zet in op het realiseren van partnerschappen met lokale overheden.

Het project streeft naar continue bestaanszekerheid.

Samenstelling en bijeenkomsten Algemene Vergadering

De algemene vergadering bestaat hoofdzakelijk uit personeelsleden van de vzw. Deze samenstelling illustreert de intentie om de personeelsequipe ook actief te betrekken in het organisatorische luik van de organisatie.

Financieel beleid

Project Ikaros wordt gefinancierd door 4 lokale besturen (Houthalen-Helchteren, Heusden-Zolder, Beringen en Dilsen-Stokkem) voor 12 kortdurende, intensieve crisisbegeleidingen aan huis. In Houthalen-Helchteren zijn dat 6 begeleidingen, 2 in Heusden-Zolder, 3 in Beringen en 1 in Dilsen-Stokkem. Voor 2018 is er een uitbreidingsdossier ingediend om 1 extra begeleiding te voorzien in Dilsen-Stokkem.

Het financieel aspect van het project blijft stof tot nadenken. Tot op heden is er geen structurele financiële inbedding.

Met de stroom van 1 Gezin 1 Plan stellen we ons verschillende vragen: Waar kan project Ikaros inschuiven in het geheel van de jeugdhulp? Welke keuzes maken lokale besturen i.v.m. de implementatie van 1 Gezin 1 Plan? Welke plaats krijgt Ikaros binnen onze organisatie? Op welke manier kan het project verder inhoudelijk groeien? Hoe kan expertise vanuit verschillende invalshoeken project Ikaros verstevigen en verruimen? Kunnen deze nieuwe denkoefeningen iets veranderen in de financiële onzekerheid van het project?

Doordat project Ikaros financieel slechts op korte termijn duidelijkheid heeft, is het niet haalbaar om een langdurige vorming aan te bieden voor de gezinsmedewerker.

Daar project Ikaros grotendeels kansarme gezinnen begeleidt, voorziet ze beperkte financiële middelen voor concrete praktische hulp. Dit kan gaan over het aankopen van een matras, voeding, een pan, bestek, ... Het wordt pas voorzien na onderzoek van het eigen en professionele netwerk en het doorlopen van een interne toewijzingsprocedure.

Door de staptocht van Thomas Eerdeken kan project Ikaros rekenen op financiële steun voor concrete praktische hulp, waarvoor onze oprechte dank.

Project Ikaros in verbinding

Netwerking en profilering blijven belangrijke onderdelen van de werking. Project Ikaros geeft uitleg en beluistert andere projecten in verschillende overlegmomenten zoals op het puzzeluurtje, in wijkteams, OCMW, CLB, ... Ook op vraag van organisaties wordt het project uit de doeken gedaan. Opvallend is dat steeds meer aanmelders bellen om een casus te bespreken en beroep doen op onze expertise.

Verbinding met school en CLB

Aangezien er bij de aanmeldingen van project Ikaros sprake is van een schoolproblematiek, is de verbinding met school en CLB een logisch gevolg. Project Ikaros wil de brug bouwen en/of verstevigen tussen de opvoedingsverantwoordelijke, de jongere en de school/CLB.

Scholen en CLB's van het werkingsgebied worden geïnformeerd en geconsulteerd over de werking.

Teamwerking

Project Ikaros wordt opgenomen door 1 gezinsmedewerker. De gezinsmedewerker is ingebed binnen het team Crisishulp aan Huis. Dit betekent dat de teamvergadering en intervisie samen gebeuren, dat er 1 keer per week inhoudelijke ondersteuning is tijdens een individueel gesprek (met de werkbegeleider) en dat er op regelmatige basis organisatorische ondersteuning plaatsvindt (met de teamcoördinator).

Daarnaast kan de GMW 24u op 24u beroep doen op de 'back up'. Dit is telefonische ondersteuning voor de GMW wanneer deze met dringende vragen en noden zit.

Het grote voordeel van deze inbedding is het wisselend. Collega's bevragen elkaar kritisch, ondersteunen en sturen waar nodig. Aan elk voordeel is een nadeel, de twee specifieke werkvormen kunnen in elkaars vaarwater komen, de juiste focus behouden blijft een aandachtspunt.

Project Ikaros heeft zich ondanks beperkte financiële slagkracht door de jaren heen kunnen ontwikkelen en uitbouwen. Dankzij zowel de inbreng van de medewerker(s), de inbedding in het team Crisishulp aan Huis en de ondersteuning vanuit de lokale besturen.

Door de feedback van de voorgaande gezinsmedewerkers gaat de organisatie in 2018 onderzoeken wat de opportuniteit is om het project door 2 gezinsmedewerkers te laten dragen.

Zowel de profilering als netwerking die bij het project komen kijken is een extra belasting voor de gezinsmedewerkers. Ook zou het kunnen dat 2 gezinsmedewerkers voor meer stabiliteit zorgen en zal er steeds een aanspreekpunt voor het project zijn.

Omwille van de sterke link met de schoolproblematiek stellen we jaarlijks vast dat er tijdens de maanden juli en augustus weinig begeleidingen opstarten. Dit zorgt voor opportuniteiten in de kruisbestuiving tussen project Ikaros en onze dagcentrumwerking.

VeiligheidsOndersteunend Beleid (VOB)

Het VOB is een methodiek binnen het personeelsbeleid en begeleidingswerk van Daidalos vzw en heeft als doel zorg en veiligheid te bieden en waar nodig te verhogen.

Er zijn preventieve, concrete richtlijnen ter verhoging van de veiligheid en specifieke richtlijnen bij een gevoel of voorval van onveiligheid in het begeleidingswerk opgenomen.

Met de registratie hebben we een zicht op de aard en de frequentie van de incidenten die zich voordoen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Ernstige gebeurtenis vb. onrustwekkende verdwijning;
- Grensoverschrijdend gedrag (GOG) t.a.v. de gezinsmedewerker vb. verbale agressie/bedreiging, ...;
- Moeilijke hulpverleningssituaties vb. huiselijk geweld, emotionele mishandeling, ...

Voor project Ikaros zien we volgende cijfers:

	2014	2015	2016	2017
Ernstige gebeurtenis	0	0	0	0
Grensoverschrijdend gedrag (GOG)	3	1	0	0
Moeilijke hulpverleningssituaties (MH)	7	12	15	15

Er werden in 2017 geen ernstige gebeurtenissen en grensoverschrijdend gedrag t.a.v. de medewerker geregistreerd.

De moeilijke hulpverleningssituaties blijven stabiel op 15.

In 75% (9 van de 12 gezinnen) van de begeleide gezinnen komen er moeilijke hulpverleningssituaties voor.

In 57% van de situaties is de gezinsmedewerker zelf aanwezig, in 43% krijgt zij de verhalen te horen.

In onderstaande tabel worden de aard van de moeilijke situaties weergegeven, apart voor volwassenen en jongeren en dit voor de afgelopen 4 jaar. Per moeilijke situatie kunnen er meerdere categorieën aangeduid worden.

DOOR VOLWASSENEN:	2014	2015	2016	2017
Emotionele mishandeling van kinderen		1		1
Huiselijk geweld naar kinderen toe				1
Seksueel GOG/misbruik t.a.v. minderjarigen	1			
Verwaarlozing v/d kinderen bv. hygiëne	2	2		4
Extrafamiliale kindermishandeling			1	
Huiselijk geweld onder volwassenen		2	2	3
Ernstige verbale agressie		1	4	
Intimidatie door houding of dieren bv. neerbuigendheid, manipulatie, denigreren		3	2	1
Blokken van uitgang (gijzeling)			1	
Zelfmoordgedachten, -dreiging, -poging	1		2	
Maatschappelijke regelovertradingen			1	
Anderen: verzamelwoede 2x verontrusting: ouder is niet bereikbaar				3
TOTAAL	4	9	13	13

Verwaarlozing van kinderen en huiselijk geweld onder volwassenen wordt het meest geregistreerd.

Ook andere thema's, zoals verontrusting, worden onder de aandacht gebracht.

DOOR MINDERJARIGEN:	2014	2015	2016	2017
Huiselijk geweld t.a.v. ouders	1	1	3	
Psychische mishandeling t.a.v. ouders	1			
Fysiek, materieel geweld tussen minderjarigen onderling	1			
Seksueel GOG/misbruik	2		1	
Verbale agressie		1		1
Intimidatie door houding of dieren (bv. neerbuigendheid, manipulatie, denigrerende houding)		1	1	
Vandalisme				1
GOG via sociale media (cyberpesten, sms, ...)				1
Druggebruik, verslavingsproblematiek	1			
Maatschappelijke regelovertredingen	2			
Racistische/seksistische uitspraken				2
Anderen : weglopen, parentificatie				2
TOTAAL	8	3	5	7

We zien hier andere situaties die gemarkeerd worden nl. vandalisme, grensoverschrijdend gedrag via sociale media, racistische/seksistische uitspraken.

We werken in moeilijke, veranderlijke opvoedingssituaties, "het hoort bij de job" en het blijft belangrijk om deze moeilijke situaties te markeren.

De Ikarosmedewerker ervaart hierin steun van de werkbegeleider, de teamcoördinator en het team.

1 Kernprocessen

1.1 Onthaal van de gebruiker

- Aanmeldingen

De indicatoren die in 2016 werden ingevoerd, werden elke keer gebruikt tijdens de bespreking van de nieuwe meldingen in functie van de open plaats. Deze indicatoren ondersteunen ons om de ernst van de situatie duidelijk te krijgen en een objectieve keuze te maken tussen de verschillende meldingen.

- Kennismakingsschema's

De kennismakingsschema's werden operationeel.

We merkten dat de tekeningen om de werkvorm uit te leggen aan kinderen niet meer duidelijk waren. Er werd een nieuw visueel draaiboek gemaakt om kinderen een duidelijker beeld te geven van het verloop van een Ikarosbegeleiding.

- Aanmeldingsformulier

Het meldingsformulier werd aangepast in 2017. We merkten dat het thema veiligheid moeilijk te omschrijven was voor veel hulpverleners. We hebben dit item geconcretiseerd door middel van multiple choice. Eveneens werd er duidelijk vermeld dat we verwachten van de hulpverlener dat het meldingsformulier samen met het gezin wordt ingevuld. Op deze manier streven we naar een zo optimaal mogelijke transparantie en een duidelijk zicht op de acute crisis.

De leerachterstand waar we een beter zicht op willen krijgen is niet aan bod gekomen in de werkgroep van 2017. Doordat deze verbeteractie al van 2015 wordt meegesleept en we niet botsen tegen moeilijkheden tijdens de begeleiding i.v.m. leerachterstand, hebben we beslist om deze verbeteractie niet mee te nemen naar 2018.

- Contactpersonen/aanmelders

Ook dit jaar is er een uitbreiding van contactpersonen geweest die verwittigd worden van open plaatsen. Dit stimuleert de samenwerking met andere diensten en maakt dat we een groter publiek kunnen aanspreken. Het streven naar laagdrempeligheid is en blijft een belangrijk issue binnen Ikaros.

- Oprichting RTJ punt (rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp)

Het RTJ punt is opgericht vanuit de kerngroep RTJ in opdracht van het IROJ. Het RTJ team ontvangt rechtstreeks meldingen en luistert naar de vragen van de gezinnen en/of hulpverleners om op die manier samen een analyse te maken over welke hulp het meest aangewezen is. Zij stellen vast dat bepaalde casussen Ikaros waardig zijn en hebben op hun beurt ook aangemeld. Zo worden gezinnen niet meer van het kastje naar de muur gestuurd en krijgen ze meteen de meest passende hulp geadviseerd.

1.3 Pedagogisch profiel

- Profilering

Door onze profilering worden we steeds meer toegankelijk voor gezinnen en hulpverleners.

Binnen de verschillende gemeenten en steden nemen we deel aan overlegmomenten. We blijven zoals elk jaar deelnemen aan onze vaste overlegorganen.

In 2017 zijn we hierin ook verder uitgebreid. Zo nemen we nu deel aan het hulpverlenersoverleg in Heusden-Zolder. Dit is voortgekomen uit een verbeteractie van 2016.

Voor de stad Dilsen-Stokkem is er in 2017 een aanvraag ingediend omtrent de uitbreiding van het aantal begeleidingen (1 begeleiding extra). Als we hier een akkoord voor ontvangen, zal ons dit stof tot nadenken geven over de verdere profilering in deze stad. Dit zal dan samen bekeken worden met het OCMW en ook binnen de huisartsenpraktijk kunnen we ons oor te luisteren leggen.

Voor de gemeente Houthalen-Helchteren is de grote verandering dat een aantal wijkteams samengevoegd zijn.

- Missie en visie

In het eerste hoofdstuk van dit kwaliteitsverslag konden jullie al kennismaken met de vernieuwde missie en visie. Deze kwamen tot stand binnen de werkgroep Ikaros. Zowel afwezige als aanwezige lokale besturen konden participeren in het tot stand komen van deze missie en visie.

- Vervolghulp aanvragen

We merken dat Ikaros hoofdzakelijk verwijst naar projecten binnen lokale besturen. Hierdoor laat de opstart van een vervolgtraject niet lang op zich wachten.

- Focus op technieken

Aangezien onze gezinnen grotendeels behoren tot de doelgroepen 'kansarmen', merken we dat de hoeveelheid aan problemen vaak groot is. Hierdoor dienen we bewust om te gaan met de selectie aan technieken die gegeven worden aan het gezin. Dit is een aandachtspunt dat we in 2018 zeker en vast meenemen. Ook voor gezinnen die de taal niet machtig zijn, dient er een oefening te gebeuren welke technieken we aanbieden.

Eén van onze technieken die vaak gebruikt wordt, is de veiligheidslijst. Deze techniek laat ons toe om een zicht te krijgen op de brede veiligheid in en rond een gezin. Deze veiligheidslijst wilden we in 2017 graag begrijpelijk maken voor de gezinnen. Dit item hebben we echter nog niet kunnen opnemen.

- Werkgroep Ikaros

In de loop van 2016 werd de werkgroep Ikaros in het leven geroepen. Deze is samengesteld uit zowel interne als externe partners. De werkgroep is momenteel operationeel. Het stilstaan vanuit verschillende invalshoeken en verschillende visies is een meerwaarde voor de verdere uitbouw van project Ikaros. Zo hebben zij de verbeteracties van 2017 ter harte genomen en samen vorm gegeven.

1.4 Afsluiting en nazorg

- Nazorg op maat

Het blijft een aandachtspunt om nazorg op maat te bieden. Dit kwam in 2016 naar voren als een werkpunt voor 2017. We merken dat sommige gezinnen nog een begeleidende hand nodig hebben, nadat ook de nazorgperiode reeds afgerond is, voor het installeren van de nodige vervolghulp.

De focus op krachtgericht, eigenaarschap en netwerk zal steeds een toetssteen zijn voor het aanbieden en begeleiden in nazorg.

In 2017 is er een vernieuwd registratiesysteem geïmplementeerd om een duidelijk zicht te krijgen op welke vorm van nazorg het meest gebruik werd gemaakt.

- Aanmelder aanwezig bij afsluiting

We verwachten bij elke begeleiding dat de aanmelder aanwezig is op het eindgesprek. Dit om het vervolgtraject duidelijk te schetsen zodat hij/zij dit op langere termijn kan opvolgen. Indien

het gezin zelf aanmeldt, zullen we trachten om een hulpverlener aan te spreken die gedurende een langere periode in het gezin actief kan blijven. Denk maar aan een zorgleerkracht, een CLB-medewerker, een preventiewerker, ...

1.5 Gebruikersdossier

- Registratie

Van elke begeleiding wordt een dossier bijgehouden.

Het is belangrijk dat gezinsmedewerkers efficiënt kunnen registreren zodat ze voldoende van hun tijd kunnen doorbrengen in gezinnen. Dit doet ons nadenken over alle registratie en administratie gekoppeld aan een begeleiding.

2 Resultaatgebieden

2.1 Cliëntresultaten

(Cijfer)gegevens van & over de begeleide gezinnen

Origine

Origine	Aantal 2014	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017
Belgisch	3 (25%)	6 (50%)	3 (25%)	3 (25%)
Italiaans	1 (8%)	1 (8%)	0	0
Marokkaans	3 (25%)	1 (8%)	2 (17%)	2 (17%)
Turks	2 (17%)	2 (17%)	4 (33%)	3 (25%)
Frans	0	1 (8%)	0	0
Servisch	0	1 (8%)	1 (8%)	0
Gemengd	3 (25%)	0	1 (8%)	2 (17%)
Spaans	0	0	1 (8%)	
Bulgaars				2 (17%)

Het gebeurt dat sommige gezinsleden de Nederlandse taal niet machtig zijn. Indien dit blijkt, doen we op regelmatige basis beroep op een betrouwbare ondersteuner. Dit kan iemand zijn uit de directe omgeving van het gezinslid, dit heeft als voordeel dat het netwerk van het gezin wordt aangesproken en voor de nodige ondersteuning op lange termijn kan zorgen, of iemand van een tolken- of ondersteuningsdienst.

Gezinssamenstelling

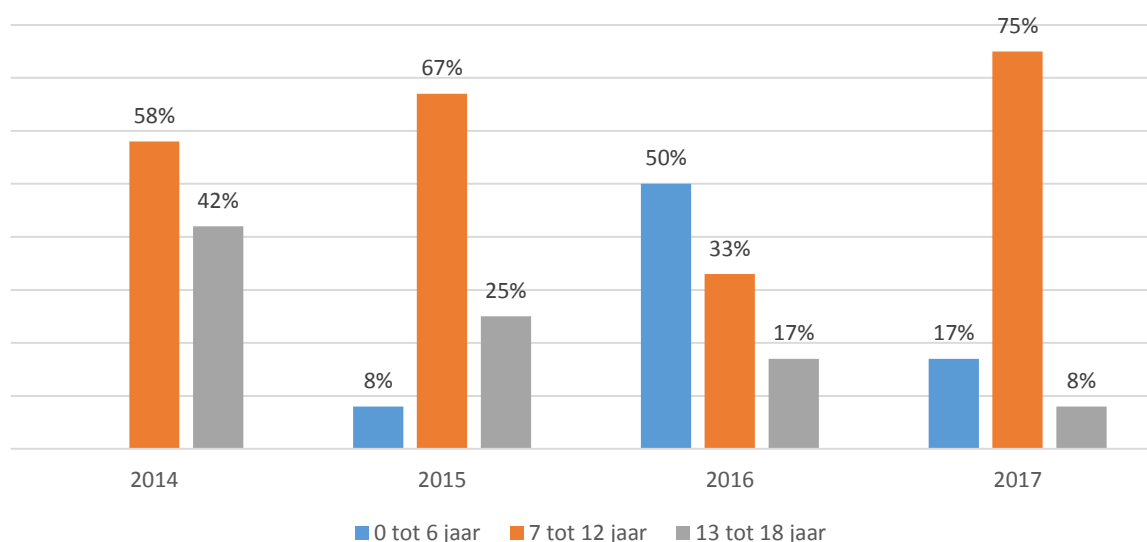
Gezinssamenstelling	Aantal 2014	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017
Oorspronkelijke gezinssamenstelling	4 (33%)	5 (42%)	6 (50%)	4 (34%)
Eénoudergezin moeder	3 (25%)	3 (25%)	4 (33%)	8 (67%)
Eénoudergezin vader	2 (17%)	0	0	0
Nieuw samengesteld gezin	3 (25%)	4 (33%)	2 (17%)	0

In 2017 zien we een sterke stijging bij de éénoudergezinnen met moeders. We merken logischerwijze een verschil in de intensiteit van de begeleiding. Doordat er maar één ouder betrokken wordt, zijn we er ons van bewust dat dit veel vraagt van deze ouder. Vaak kiezen we er dan ook voor om in de laatste 2 weken af te bouwen of onze focus wat ruimer te trekken dan de hulpvragen op pedagogisch vlak. Bv. door mee naar de winkel te gaan, naar de speeltuin te gaan met moeder en kind,... Op deze manier is er ook een ontlasting van de ouder.

We merken ook dat het een aandachtspunt blijft om een goed evenwicht te zoeken in afstand-nabijheid. We willen de ouder sterk genoeg maken om zonder ons verder te kunnen en afhankelijkheid van project Ikaros vermijden. Dit blijft in de praktijk een zoeken, want de verbinding tussen gezinsmedewerker en ouder is sterker dan bij twee oudergezinnen.

Leeftijd van de begeleide jongere (uitgedrukt in absolute resultaten)

Leeftijdscategorie	2014	2015	2016	2017
0 tot 6 jaar	0	1 (8%)	6 (50%)	2 (17%)
7 tot 12 jaar	7 (58%)	8 (67%)	4 (33%)	9 (75%)
13 tot 18 jaar	5 (42%)	3 (25%)	2 (17%)	1 (8%)
Totaal	12	12	12	12

Enkel 2016 kende een aparte verdeling wat betreft lagere schoolkinderen. Deze groep blijkt in 2017 opnieuw de grootste zorgbehoevende groep te zijn, net zoals in 2015 en 2014. Het aantal pubers dat we begeleiden blijft dalen. Het gaat om een vijfvoudige vermindering als we vergelijken met het jaar 2014. Een hypothese hierrond is dat bezorgdheden rond jongere kinderen sneller bij het project terecht

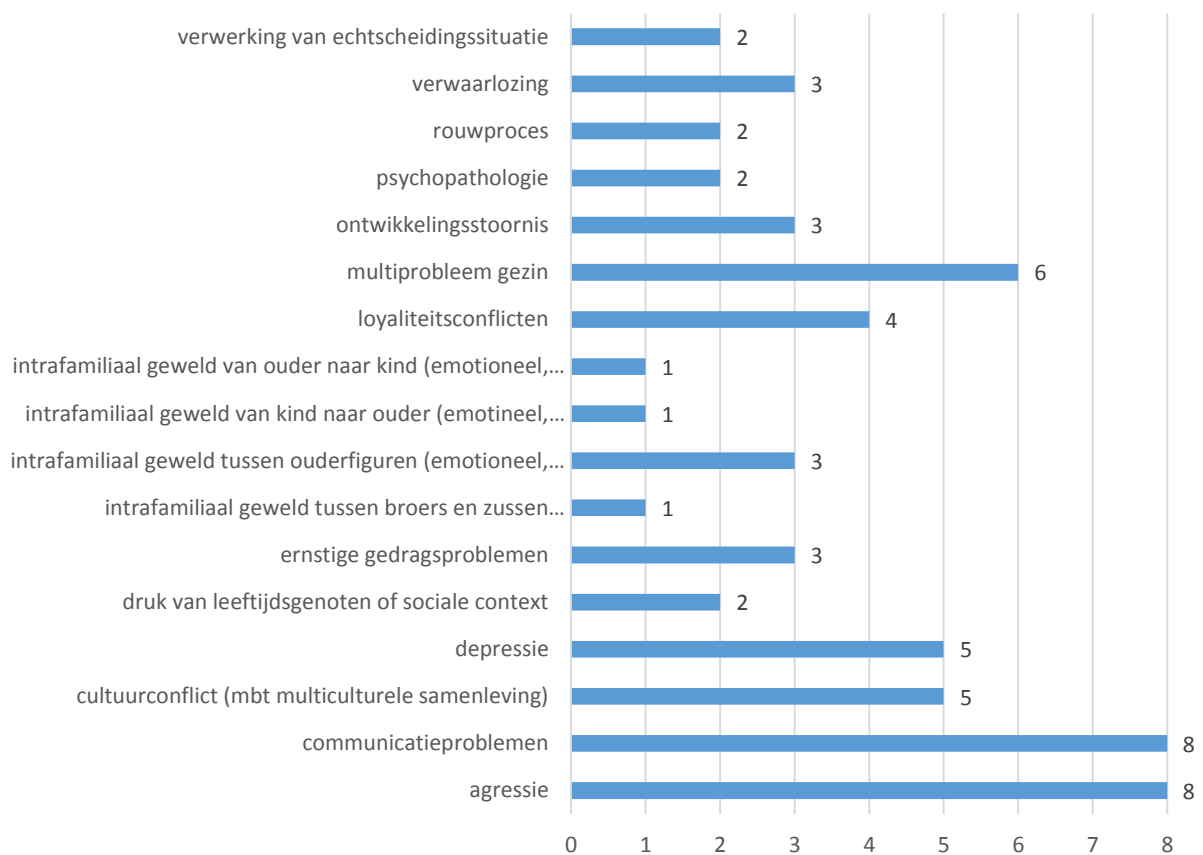
komen, aangezien de kans dat er reeds hulpverlening betrokken is bij een ouder kind hoger is. Op basis van de prioriseringscriteria zullen we sneller aan de slag gaan met een gezin waar nog geen professioneel netwerk aanwezig is.

Onderwijsniveau van de begeleide kinderen

Statuut	Totaal 2014	Totaal 2015	Totaal 2016	Totaal 2017
Kleuteronderwijs	0	1 (8%)	6 (50%)	2 (17%)
Lager Onderwijs	7 (58%)	8 (67%)	4 (33%)	6 (50%)
Buitengewoon Lager Onderwijs	1 (8%)	0	0	3 (25%)
Algemeen Secundair Onderwijs	0	1 (8%)	0	0
Technisch Secundair Onderwijs	3 (25%)	0	2 (17%)	0
Beroeps Secundair Onderwijs	1 (8%)	1 (8%)	0	1 (9%)
Deeltijds Onderwijs	0	1 (8%)	0	0
Totaal	12	12	12	12

In 2017 is de opvallendste wijziging de stijging van het aantal jongeren die naar het buitengewoon lager onderwijs gaan. Dit maakt onder meer dat we uitgedaagd worden om de technieken eenvoudig, in begrijpbare taal over te brengen naar zowel de jongere als hun ruimere context. De samenwerking met deze scholen is intenser. Er komen meer vragen van de leerkrachten rond plan van aanpak. Door deze vragen en de structuur van de klassen (minder leerlingen per klas), gaan we mee observeren in de klas. Op die manier kan de aanpak van thuis doorgetrokken worden op school en andersom. Dit biedt duidelijkheid aan de jongeren waardoor er meer kans bestaat op een beter functioneren en algemeen welzijn van de jongeren.

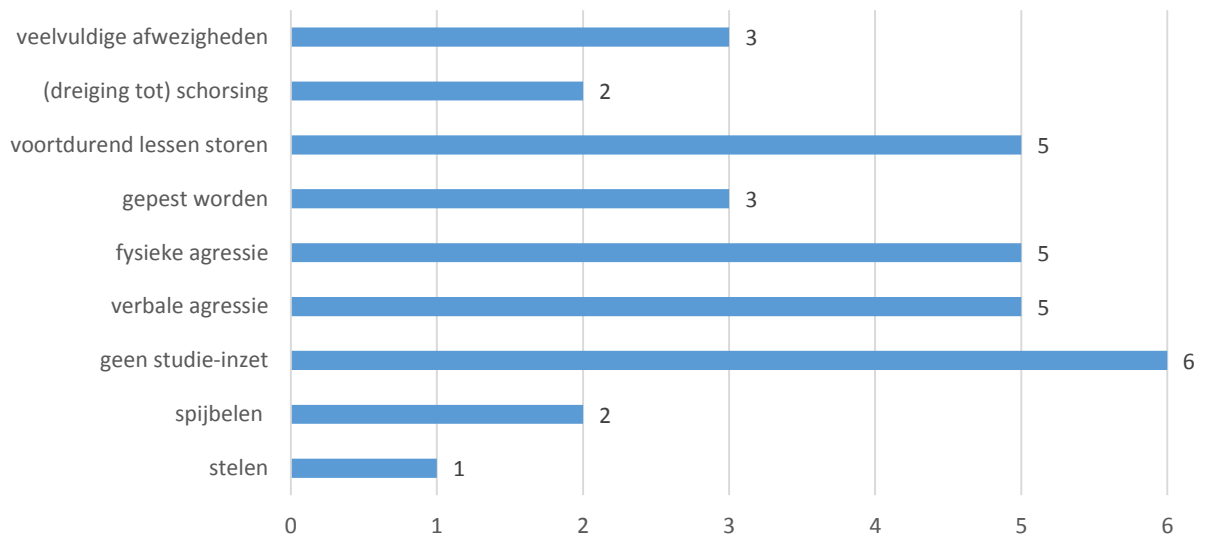
Problematische leefsituatie

We merken dat er in 2017 meer problematieken geregistreerd worden:

- Agressie blijft een item dat zeer vaak voorkomt binnen de aanmeldingen van Ikaros.
- Er zijn minder jongeren waarbij de focus ligt op ernstige gedragsproblemen. Mogelijks heeft dit te maken met het feit dat de problemen zich in de bredere context situeren. Dit zien we in de registratie van het aantal multiprobleemgezinnen.
- We zien echter ook enkele opvallende stijgingen.
 - o Vooral betreffende de psychopathologie in de gezinnen. Dit heeft vermoedelijk te maken met de invoering van de indicatoren. Op basis van deze objectieve selectiecriteria, merken we dat we meer multiprobleemgezinnen aantrekken. Omwille van de stress die deze vele problemen met zich meebrengen, kunnen we stellen dat dit eveneens een effect heeft op zowel allerhande levensdomeinen als op de veerkracht van gezinsleden.
 - o Ook de communicatie binnen het gezin blijkt een moeilijker gegeven te zijn. Het gaat over de manier waarop gezinsleden in overleg gaan met elkaar of net de communicatie die uitblijft.

Problematiek school²

Het valt op dat er in 2017 een stijging is betreffende de agressie op school, dit zowel verbaal als fysiek. Een groot verschil is eveneens merkbaar in 'studie-inzet'. De helft van de begeleide jongeren vertoont weinig tot geen studie-inzet. Aangezien de grootste groep (9 van de 12 kinderen) lagere schoolkinderen waren en slechts 1 puber, is dit toch een zeer opvallend gegeven. Een mogelijke verklaring blijven we hier echter verschuldigd.

² Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Vervolghulp – Gezinnen

	Besproken	Op wachtlijst/Geïnstalleerd
<u>Agentschap jongerenwelzijn</u>	15	6
Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ)/ Sociale dienst Jeugdrechtbank (SDJ)	1	
Contextbegeleiding	4	2
Contextbegeleiding ERPP	1	
Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC)	1	
Dagbegeleiding in groep in combinatie met contextbegeleiding (DC)	4	2
Leefgroep	1	
Pleegzorg	1	1
Positieve heroriëntering (PH)	2	1
<u>Algemeen welzijnswerk</u>	4	2
Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW)	2	1
Familiehulp	2	1
<u>Geestelijke gezondheidszorg</u>	18	9
Kinderpsychiatrisch centrum (KPC)	1	
Centrum voor kinderpsychiatrie (CKP)	3	
PAAZ-afdeling	1	
Centrum Geestelijke Gezondheid (CGG, DAGG)	5	4
(Kinder)psychiater	4	3
Psycholoog, therapeut	1	
Reling/Noolim	1	
Kind in Nood	2	2
<u>Centra voor leerlingenbegeleiding</u>	7	10
Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)	6	9
Arktos	1	1
<u>Kind en gezin</u>	9	5
Opvoedingswinkel	5	3
Centrum voor kindzorg en gezinsondersteuning (CKG)	4	2
<u>VAPH</u>	3	3
CAR	2	2
KIDS	1	1

Gemeentelijke/Provinciale initiatieven en instanties	12	10
OCMW	4	2
Jeugdwelzijnswerk	4	3
Thuiscompagnie	1	2
Warm hart	1	1
Buddy	2	2
Andere	3	3
Huisarts	3	3
School		2

Sinds 2016 hebben we ervoor gekozen om onze registratie rond vervolghulp aan te passen. We wilden dit op een meer overzichtelijke manier doen, vandaar onze verdeling per sector. Bovendien wilden we een beter zicht krijgen op de gezinnen waarbij er een effectieve opstart van vervolghulp gerealiseerd is tijdens onze begeleiding en hoeveel gezinnen er op een wachtlijst staan. We nemen deze verbeteractie zeker mee naar volgend jaar, gesteund door de stroom van 1 Gezin 1 Plan. Op die manier krijgen we een ruim zicht op het professionele netwerk in gezinnen.

We kunnen concluderen dat er in 2017 enkele verschillen opduiken rond vervolghulp. Zo is er meer ingezet op vervolghulp binnen het algemeen welzijnswerk, geestelijke gezondheidszorg, VAPH en lokale en gemeentelijke initiatieven. Dit lijkt ons een logisch gevolg op de verschuivingen rond de leefsituatie en het onderwijsniveau (meer psychopathologische problemen, meer kinderen uit het BuSO, ...).

Tevredenheid van de betrokken jongeren en ouders

Bij einde hulpverlening

83% van de ouders heeft de vragenlijst ingevuld. Bij een aantal gezinnen hebben we geen vragenlijsten teruggekregen. Van de aangemelde jongeren hebben er 11 van de 12 de vragenlijsten ingevuld (91%). Door de jonge leeftijd van de meeste kinderen, hebben we vaak gewerkt met de aangepaste vragenlijst. Eén kind was te jong voor het invullen van een vragenlijst.

Uit deze vragenlijsten van de ouders kunnen we de volgende zaken concluderen:

Over de periode van 6 weken is men niet unaniem tevreden. Bijna alle ouders geven aan dat er voldoende tijd werd uitgetrokken voor de huisbezoeken en dat de intensiteit goed was. Twee gezinnen geven aan dat deze periode te kort was voor hen.

11 van de 12 ouders geven aan dat ze de gezinsmedewerker en begeleiding op zich als steun ervaren hebben. Het was een positieve ervaring voor hen. Eén ouder geeft aan dat hij geen begeleiding wou en dus ook geen steun heeft (willen) ervaren van de gezinsmedewerker.

Slechts 4 gezinnen hebben beroep gedaan op onze telefonische permanentie in crisis. De meeste gezinnen geven aan dat er weinig tot geen crisismomenten waren, waarbij ze nood voelden om ons te bellen.

Volgende items worden als positief ervaren:

- De uitleg die gegeven wordt;
- De steun die het gezin ervaart;
- De terugkoppeling van informatie;
- Het rekening houden met de gezinscultuur;
- De begeleiding an sich;
- De verbetering in de thuissituatie;
- De verbetering in de schoolsituatie;
- De technieken, aangezien men deze nog kan gebruiken in verschillende situaties. De helft van de ouders geeft aan de basistechnieken te onthouden en hiermee verder aan de slag te willen gaan. De andere helft legt de focus op de afspraken, met straffen en beloningen. Daarnaast zijn er ook enkele ouders die wat opgestoken hebben van onze communicatiemiddelen.

Uit de vragenlijsten van de jongeren kunnen we volgende zaken concluderen:

Aangezien we vooral gezinnen hebben begeleid met jongere kinderen, hebben we meer gebruik gemaakt van de vragenlijsten -12 jaar. Dit maakt dat niet elk aspect uit de gewone vragenlijst is bevraagd bij deze doelgroep, hun vragenlijst is beperkter.

Van de vragenlijsten die ingevuld zijn door de jongeren (ook betrokken broers en zussen) +12 jaar, kunnen we unaniem besluiten dat alle jongeren tevreden zijn over de duur van de begeleiding. Slechts enkele jongeren/kinderen geven aan dat de gesprekken te lang duren.

Van de vragenlijsten die ingevuld zijn door de jongeren (ook betrokken broers en zussen) -12 jaar, kunnen we concluderen dat het merendeel van deze doelgroep tevreden is over de begeleiding in zijn geheel. Er zijn slechts twee kinderen die aanduiden dat ze niet weten of ze voldoende gesprekken alleen en met het hele gezin gehad hebben doorheen de begeleiding.

Volgende items worden als positief ervaren door alle jongeren (zowel +12 jaar als -12 jaar):

- De uitleg die gegeven wordt, is heel duidelijk;
- Er is ruimte voor een eigen mening;
- Voldoende gezinsgesprekken;
- Voldoende de kans om alleen in gesprek te gaan;
- De verbetering in de thuissituatie;
- De meeste scoren dat ze nog wel dingen onthouden van de technieken. Welke technieken dit zijn, geven ze maar minimaal weer. Bij diegene die dit hebben ingevuld zien we de basistechnieken en praktische tips terugkomen.
Wel geeft één jongere aan dat het moeilijk is om de technieken toe te passen.

We merken dat op schools vlak de resultaten meer verspreid liggen. Sommige jongeren geven aan dat het effectief beter gaat op school, anderen geven aan dat ze het niet weten en nog een andere groep geeft aan dat de situatie hetzelfde is gebleven. Eén jongere geeft aan dat het verslechterd is op school.

Over het algemeen kunnen we dus ook dit jaar weer concluderen dat de betrokken jongeren en ouders tevreden zijn over onze werking. Sommige jongeren maakten een tekening als dankwoord, wat de tevredenheid nog eens bevestigd. Ook de positieve noten en bedankjes waren terug te vinden in onze vragenlijsten.

Bij follow-up

Na 6 weken geven 85% van de ouders aan dat het thuis beter gaat. 89% van de jongeren deelt deze mening.

De jongeren ervaren de evolutie thuis nog positiever dan hun ouders. Zij geven aan dat het beter tot veel beter loopt thuis. Wat opvalt in vergelijking met vorig jaar: de jongeren geven aan minder technieken te gebruiken of nodig te hebben tijdens onze follow up. Er zijn nog een 5-tal jongeren die wel nog technieken gebruikten, waaronder de basistechnieken en gemaakte afspraken.

Bij de ouders zien we dat dit opmerkelijk anders is. Daar geeft elke ouder aan nog iets te gebruiken van de technieken. Vooral de basistechnieken worden nog gebruikt en bieden een houvast voor hen. Ook de afsprakenlijsten werpen zijn vruchten af.

Omtrent het schoolgebeuren zijn de meningen eerder verdeeld. 73% van de ouders geven aan dat het beter gaat op school. 27% geeft aan dat de situatie op school hetzelfde is gebleven als voor de begeleiding. Van de jongeren geeft 44% aan dat het beter gaat, 33% veel beter en 22% hetzelfde. Geen enkele jongere geeft aan dat het slechter gaat op school dan voor de start van de begeleiding.

2.2 Medewerkersresultaten

De stem van de medewerker is belangrijk voor de werking. Zij is de uitvoerende kracht in de gezinnen. Hoe de medewerker zich voelt is, ook een onderdeel van de ondersteuningsstructuur.

Op verschillende plaatsen kan de medewerker haar bedenkingen, verzuchtingen, feedback en positieve ervaringen brengen. Binnen het crisisteam is dit tijdens de teamvergadering, de werkbegeleiding en de opvolgingsgesprekken.

In geval van ziekte, is er de mogelijkheid tot verderzetting van de begeleiding (door een teamlid van Crisishulp Aan Huis) in het gezin. Dit bevordert het welzijn van de medewerker.

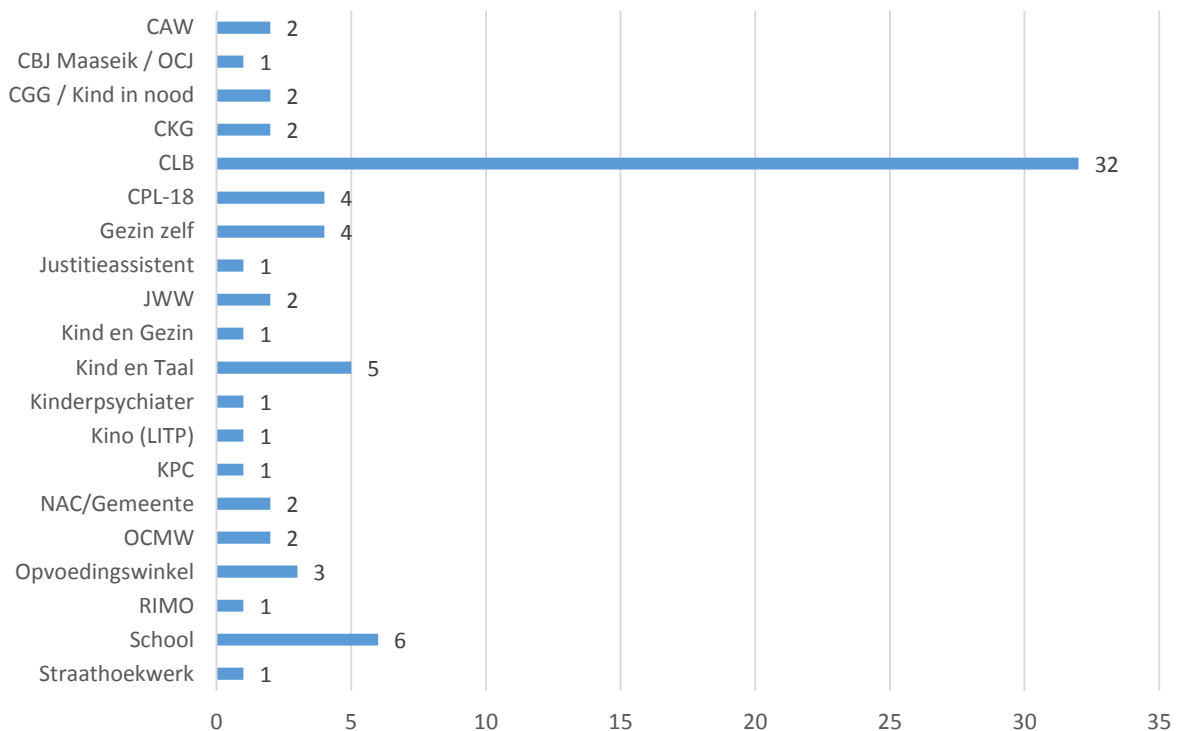
Ook is er een mogelijkheid voor de gezinsmedewerker om 24u op 24u beroep te doen op de teamcoördinator of op de werkbegeleider.

Specifiek voor project Ikaros is er een mogelijkheid om tijdens het overleg tussen teamcoördinator en medewerker stil te staan bij de feedback van de medewerker. Er zijn regelmatig evaluatiemomenten, waarbij zowel de medewerker zelf als de teamleden reflecteren over hun eigen handelen.

In 2017 heeft de vaste gezinsmedewerker het werk hervat. Dit proces is op een positieve manier gebeurd.

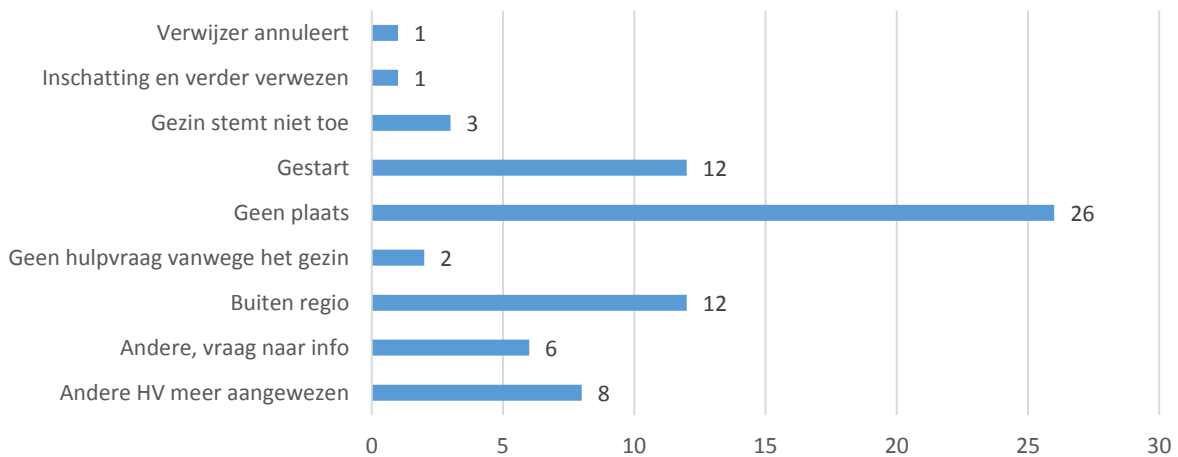
2.3 Maatschappijresultaten

Aanmeldingen

Zoals elk jaar zien we dat in 2017 het CLB onze grootste aanmelder blijft. Ook komen er nog steeds aanmeldingen binnen vanuit de scholen zelf. Maar toch zien we hier een lichte daling tegenover vorig jaar. Het is positief dat de brug met scholen behouden blijft en zij hun weg naar project Ikaros blijven vinden. Verder merken we dat er een grotere variatie is aan aanmelders. Het aantal aanmeldingen vanuit gemeentelijke initiatieven is ook toegenomen. Het gaat dan vooral om OCMW's en Kind & Taal. De aanmeldingen vanuit gezinnen zelf nemen ook toe. Dit bevestigt voor ons de laagdrempeligheid.

Reden (niet) starten

In 2017 merken we dat de vraag groter blijft dan ons aanbod. Dit resulteert in 37% geen opstartende begeleidingen o.w.v. "geen plaats". Het aantal geschikte vragen voor project Ikaros blijft hoog, ondanks onze kritische blik die we hebben aangenomen in 2017 ten aanzien van de combinatie van een schoolse én thuisproblematiek.

Bij deze aanmeldingen blijven we steeds op zoek gaan in team en met de aanmelder naar andere passende hulpverleningsvormen, zodat het gezin niet in de koud blijft staan.

Uit de cijfers kunnen we ook vaststellen dat er minder aanmeldingen zijn waarbij er geen hulpvraag of motivatie van het gezin was. Dit kan mogelijk een positief effect zijn van onze verwachting dat aanmelders het aanmeldingsformulier samen met het gezin invullen en hun zorgen dus gedeeld worden.

Zoals elk jaar, blijft ook nu het aantal aanmeldingen buiten onze regio's stijgen en hebben we geen mogelijkheid om hier in mee te gaan.

Bij de 7 aanmeldingen die onder de categorie 'andere' vallen, gaat het meestal om een informatieve vraag rond project Ikaros. Of wordt de aanmelding samen met de aanmelder besproken en wordt er telefonisch een inschatting gemaakt of de casus wel aansluit bij onze werkvorm.

Kansarmoedecriteria

	2014	2015	2016	2017
Maandinkomen van het gezin (laag, onregelmatig, werkloosheidsvergoeding, leefloon, niets)	9 (75%)	9 (75%)	6 (50%)	10 (83%)
Opleiding van een van de ouders (enkel lager onderwijs, niet beëindigd secundair, beroepsonderwijs, buitengewoon, analfabeet)	9 (75%)	9 (75%)	9 (75%)	9 (75%)
Ontwikkeling van de kinderen in het gezin (laag stimulatieniveau, moeilijkheden verzorging, niet of onregelmatig school)	9 (75%)	8 (67%)	8 (67%)	10 (83%)
Arbeidsituatie van de ouders (werkloosheid, beschutte werkplaats, aaneenschakeling van tijdelijke contracten)	10 (83%)	8 (67%)	9 (75%)	11 (92%)
Huisvesting (verkrot, onveilig, ongezond, te klein, nutsvoorzieningen)	3 (25%)	4 (33%)	1 (8%)	6 (50%)
Gezondheid (zwakke gezondheid, chronische ziekte, handicaps, gebrekkige of oneigenlijke deelname gezondheidszorg)	8 (67%)	9 (75%)	9 (75%)	10 (83%)

In 2017 voldeden alle gezinnen aan de armoedecriteria. We zien bovendien een stijging op alle levensdomeinen betreffende deze criteria. De grootste stijging is merkbaar op vlak van huisvesting. In deze gezinnen hebben we onze focus dan ook een stukje gelegd op praktische hulp (naar winkel gaan, samen poetsen, ...) om hun leefomstandigheden te verbeteren. Dit in kader van de veiligheid in brede zin.

Uit deze cijfers kunnen we concluderen dat we onze doelgroep zeker en vast blijven bereiken.

2.4 Eindresultaten

Cijfers 2017 (uitgedrukt in uren)	Totaal (12 gezinnen)	Gemiddeld per gezin
Contacten met het gezin (huisbezoeken)	418,76	34,90
Telefonische contacten met het gezin	3,69	0,62
Contacten met aanmelders	34,72	2,89
Contacten met school/CLB	47,22	3,94
Contacten met andere hulpverleners	46,93	3,91
Intern overleg	38,09	3,17

We hechten veel belang aan de face-to-face contacten in onze gezinnen. Dit is zichtbaar in het aantal effectieve contacturen. Deze zijn zelfs lichtjes gestegen tegenover vorig jaar.

We blijven geloven in de kracht van het intensief en technisch werken. Doordat we meer uren in gezinnen spenderen, kunnen we efficiënter aan de slag gaan en inspelen op de noden en situaties van het moment zelf. De rest van de cijfers blijft grotendeels gelijk. We proberen steeds de driehoek te maken tussen het gezin, de school en aanmelder/andere hulpverlening. Hierbij wordt dus zowel het eigen netwerk als professionele netwerk betrokken.

Het aantal contacten met aanmelders is verminderd.

3 Reflecties & aandachtspunten / verbeterprojecten

Voor 2018 maken wij de keuze om aan de slag te gaan met 3 grote verbeteracties:

- Implementatie 1 Gezin 1 Plan binnen het project. We gaan van start om de dagelijkse werking te toetsen aan de begrippen krachtgericht, netwerkgericht en eigenaarschap. Een voorbeeld hiervan kan zijn: hoe gaan we van start met de begeleidingen, hoe wordt het netwerk betrokken, wat bepaald het gezin zelf, ...?
- Profilering en netwerking blijft een belangrijk onderdeel van het project. In deze verbeteractie gaan we op zoek naar hoe we efficiënt kunnen omgaan met profilering en netwerking. Kunnen we de omgekeerde weg afleggen, aanmelders hier uitnodigen, zijn er gezinnen die ons kunnen ondersteunen hierin?
Naast deze oefening willen we ook nadenken over de profilering in de stad Dilsen-Stokkem.
- Ook intern geeft project Ikaros een uitdaging: bij welke werkvorm binnen Daidalos vzw, kan het project verder inhoudelijke groei kennen? Hoe kan expertise vanuit verschillende invalshoeken project Ikaros verstevigen en verruimen? Hoe kan de lokale werking van project Ikaros gekoppeld worden aan de werking van het dagcentrum van Daidalos vzw? Een experiment tussen deze twee werkvormen zou zijn vruchten kunnen afwerpen voor de gezinnen van de lokale besturen. De vraag met hoeveel personen het ideaal is om het project te dragen zal ook onder de loep genomen worden.